

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ СВЈЕДОКА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

ГЛАВА I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. Сврха Закона

Овим законом се уређују мјере које обезбјеђују заштиту свједока под пријетњом и угрожених свједока у кривичним поступцима, које воде судови или тужиоци у Републици Српској за кривична дјела која су у надлежности судова.

Члан 2. Дефиниције

Изрази који се користе у овом закону имају значење које произилази из Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: Закон о кривичном поступку) и Кривичног закона, ако није другачије предвиђено овим законом.

Члан 3. Свједоци под пријетњом и угрожени свједоци

(1) Свједок под пријетњом је онај свједок чија је лична безбједност или безбједност његове породице доведена у опасност због његовог учешћа у кривичном поступку, као резултат пријетњи, застрашивања или сличних радњи које су везане за његово свједочење.

(2) Породица у смислу става 1. овог члана подразумијева лица која могу одбити свједочење према Закону о кривичном поступку.

(3) Угрожени свједок је онај свједок који је озбиљно физички или психички трауматизован околностима под којима је извршено кривично дјело или који пати од озбиљних психичких поремећаја који га чине изузетно осјетљивим, као и дијете и малолетник.

(4) Заштићени свједок је онај свједок који се саслушава према одредбама члана 14. до 23. овог закона.

Члан 4. Примјена мјера заштите свједока

Суд може одредити оне мјере заштите свједока које сматра потребним, а које су предвиђене овим законом, укључујући примјену више мјера истовремено. Приликом одлучивања која ће мјера заштите свједока бити примјењена, суд неће одредити примјену теже мјере ако се иста сврха може постићи примјеном блаже мјере.

Члан 5. Обавјештавање свједока

(1) Суд, Тужилац и други органи који учествују у поступку ће по службеној дужности поучити свједока под пријетњом или угроженог свједока о мјерама заштите свједока предвиђених овим законом.

(2) Свједок под пријетњом и угрожени свједок има право на правну помоћ у складу са законом.

ГЛАВА II

МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ СВЈЕДОКА

Члан 6. Обезбјеђење психолошке, социјалне и стручне помоћи

Тужилац у току истраге, а након подизања оптужнице суд, обавјештава орган надлежан за питања социјалног старања о укључењу угроженог свједока у поступак и омогућава пружање помоћи тог органа као и психолошку подршку свједоку, укључујући присуство одговарајућих стручних лица приликом испитивања или саслушања.

Члан 7. Редослијед извођења доказа на главном претресу

У току главног претреса суд може саслушати свједоке под пријетњом и угрожене свједоке у најскорије могуће вријеме, уз могућност да саслуша те свједоке другачијим редослиједом од оног који је утврђен у Закону о кривичном поступку Републике Српске.

Члан 8. Испитивање

(1) Судија, односно предсједник вијећа ће у одговарајућој мјери контролисати начин испитивања свједока, када се испитује угрожени свједок, посебно у циљу заштите свједока од узнемиравања и збуњивања.

(2) Изузетно суд може, уз сагласност странака и браниоца, саслушати угроженог свједока тако што ће му директно постављати питања у име странака и браниоца.

Члан 9. Свједочење путем техничких уређаја за пренос слике и звука

При одлучивању да ли постоје оправдани разлози да се свједок испита путем техничких уређаја за пренос слике и звука на начин да странке и бранилац могу постављати питања, а да не буду присутни у истој просторији са свједоком, судија, односно предсједник вијећа су обавезни да се обезбиједи заштита свједока под пријетњом и угроженог свједока.

Члан 10. Удаљавање оптуженог

(1) Када постоји оправдана бојазан да ће присуство оптуженог утицати на способност свједока да свједочи потпуно и тачно, суд може, по службеној дужности или на приједлог странака или браниоца, а након саслушања противне странке и браниоца, одлучити да оптужени буде удаљен из суднице.

(2) У случају из става 1. овог члана оптуженом ће се омогућити да прати свједочење путем техничких уређаја за пренос слике и звука или ће се свједочење забиљежити и накнадно пречити оптуженом.

(3) У случају из ст. 1. и 2. овог члана саслушању свједока присуствује и бранилац. Након што се оптуженом предочи свједочење свједока, а прије него се свједок отпусти, браниоцу и оптуженом ће се омогућити да се међусобно консултују.

(4) Против рјешења из става 1. овог члана странке и бранилац могу изјавити жалбу. О жалби одлучује вијеће из члана 24. став 5. Закона о кривичном поступку и то у року од 72 сата након пријема жалбе.

Члан 11.

Изузеци од директног извођења доказа

При одлучивању да ли се записници о исказима датим у истрази могу прочитати и користити као доказ на главном претресу, суд ће узети у обзир и потребу да се обезбједи заштита свједока под пријетњом који би се или његова породица могао изложити великој личној опасности, односно заштита угроженог свједока који би се могао изложити значајној душевној боли ако би се појавио на главном претресу.

Члан 12.

Ограничење права оптуженог и његовог браниоца да прегледа списе и документацију

(1) Изузетно, ако би откривање неких или свих личних података свједока или других података допринијело откривању идентитета свједока и озбиљно довело у опасност свједока под пријетњом, судија за претходни поступак може, на приједлог тужиоца, рјешењем одредити да неки или сви лични подаци свједока остану повјерљиви и након подизања оптужнице.

(2) О подношењу приједлога из става 1. овог члана тужилац одмах обавјештава оптуженог и његовог браниоца.

(3) Ако је могуће, судија за претходни поступак ће саслушати оптуженог и његовог браниоца прије него што донесе рјешење из става 1. овог члана.

(4) Судија ће за претходни поступак донијети рјешење из става 1. овог члана у року од 72 часа након пријема приједлога, а против овог рјешења жалба није допуштена.

(5) Ако судија за претходни поступак није био у могућности да саслуша оптуженог и његовог браниоца прије доношења рјешења из става 1. и 4. овог члана, саслушаће се одмах по пријему оптужнице.

(6) Суд може укинути рјешење из става 1. овог члана по службеној дужности или на приједлог оптуженог или његовог браниоца.

(7) Суд укида рјешење из става 1. овог члана на приједлог тужиоца.

(8) Суд је обавезан да, чим то буде могуће, како би се одбрана припремила за испитивање свједока, открије податке на које се односи рјешење из става 1. овог члана. Ови подаци морају бити откривени најкасније у вријеме када свједок даје исказ на главном претресу.

Члан 13.

Додатне мјере за обезбјеђење анонимности свједока

(1) Изузетно, када постоји оправдана бојазан да ће се озбиљно угрозити лична безбједност свједока или његове породице ако се неки или сви лични подаци свједока објелодане и да ће та опасност постојати и након давања исказа свједока, суд може, по службеној дужности или на приједлог странака или браниоца, одлучити да лични подаци свједока остану повјерљиви у трајању за које се одреди да је то потребно, а највише 30 година након што одлука постане правоснажна.

(2) Суд може, након саслушања странака и браниоца, одлучити да се анонимност свједока сачува тако што ће се

дозволити свједоку да свједочи иза паравана или користи електронски уређај за промјену гласа или слике свједока или слике и гласа, користећи се техничким уређајима за пренос слике и звука.

(3) Суд може, по службеној дужности или на приједлог странака или браниоца, укинути рјешење из става 1. овог члана.

Члан 14.

Саслушање заштићеног свједока

Када постоји очигледна опасност за личну безбједност свједока или његове породице, која је тако озбиљна да постоје оправдани разлози за вјеровање да није могуће да се та опасност умањи након што је свједок дао исказ или је вјероватно да ће се опасност повећати због давања исказа, суд може, изузетно, у складу са чл. 15. до 23. овог закона, саслушати заштићеног свједока.

Члан 15.

Приједлог за саслушање заштићеног свједока

(1) Приједлог за саслушање заштићеног свједока може поднијети:

а) судија, односно предсједник или члан вијећа;

б) тужилац;

в) осумњичени односно оптужени или његов бранилац.

(2) Приједлог из става 1. мора садржавати:

а) податке који утврђују идентитет свједока и поступак у којем ће свједок дати исказ,

б) чињенице које указују да је лична безбједност свједока или његове породице угрожена због његовог учешћа у поступку и

в) околности о којима свједок треба бити испитан.

(3) Ако приједлог поднесе тужилац или осумњичени, односно оптужени или његов бранилац, он мора бити поднесен суду у запечаћеној коверти, а на спољној страни коверте бити јасно назначено да се ради о приједлогу за саслушање заштићеног свједока из члана 14. до 23. овог закона.

Члан 16.

Утврђивање потребе за саслушањем

(1) Након пријема приједлога за саслушање заштићеног свједока, вијеће састављено од тројице судија ће, без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема приједлога утврдити да ли је такво саслушање оправдано.

(2) Своју одлуку из става 1. овог члана суд заснива на чињеницама садржаним у приједлогу за саслушање заштићеног свједока и документацији о кривичном предмету која је достављена вијећу.

Члан 17.

Жалба на одлуку вијећа

(1) Против одлуке из члана 16. овог закона допуштена је жалба.

(2) Вијеће из члана 24. став 5. Закона о кривичном поступку разматра жалбу из става 1. овог члана без одлагања и доноси одлуку најкасније у року од 15 дана од дана пријема жалбе.

Члан 18.

Заказивање саслушања

Након правоснажности одлуке да се одржи саслушање заштићеног свједока, предсједник вијећа заказује датум, вријеме и мјесто саслушања.

Члан 19.
Саслушање

(1) Саслушање заштићеног свједока спроводи вијеће из става 1. члана 16. овог закона у складу са одредбама Закона о кривичном поступку које се односе на саслушање свједока, осим ако није друкчије одређено овим законом.

(2) Свједок ће бити поучен да:

- а) се саслушава као заштићени свједок,
- б) се његов идентитет неће открити никоме, осим члановима вијећа и записничару,
- ц) се неће лично појавити пред вијећем на било којем саслушању, осим на саслушању заштићеног свједока, и
- д) није обавезан одговарати на питања која могу указати на његов идентитет или идентитет чланова његове породице.

(3) Вијеће ће детаљно саслушати свједока о околностима које је навео подносилац приједлога и о свим другим релевантним чињеницама.

Члан 20.
Записник

(1) Записник о саслушању заштићеног свједока не садржи податке о идентитету овог свједока.

(2) У записнику се користи псеудоним за свједока који одређује вијеће, а који ће се користити током кривичног поступка и у одлукама суда.

(3) Чланови вијећа и записничар вијећа потписују записник о саслушању заштићеног свједока.

(4) Суд предузима мјере да се обезбједи повјерљивост записника тако што:

- а) чува записник на безбједном мјесту и одвојено од остале документације кривичног предмета,
- б) враћа записник на безбједно мјесто, након његовог кориштења на одговарајућем саслушању у кривичном поступку и након доношења правоснажне одлуке и
- ц) обезбјеђује архивирање записника на начин који дозвољава приступ том документу само предсједнику кривичног одјељења у трајању за које се одреди да је потребно, а највише 30 година након што одлука постане правоснажна.

Члан 21.
Кориштење записаног исказа

(1) На главном претресу судија, односно вијеће ће наредити да се исказ заштићеног свједока прочита наглас из записника о саслушању заштићеног свједока.

(2) Судији, односно вијећу није потребна сагласност странака да нареди да се исказ прочита наглас.

(3) Одступање од става 1. овог члана дозвољено је уз сагласност тужиоца, оптуженог и његовог браниоца.

(4) Свједок се не може позвати на давање исказа на било којем саслушању, сем на саслушању заштићеног свједока.

Члан 22.
Додатна питања

(1) Суд може по службеној дужности или на приједлог тужиоца или оптуженог или његовог браниоца одлучити да се заштићеном свједоку поставе додатна питања како би се појаснио раније дат исказ или питања везана за податке који

нису били обухваћени раније датим исказом, а који су од значаја за предмет

(2) Вијеће ће одржати додатно саслушање заштићеног свједока на којем ће свједоку бити постављена додатна питања, а одговори ће се забиљежити и прочитати наглас на начин из члана 21. овог закона.

Члан 23.**Неопходност других доказа за доношење пресуде**

Суд не може заснивати пресуду искључиво на основу доказа из члана 11. или члана 14. до 22. овог закона.

ГЛАВА III**ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ****Члан 24.**
Повјерљивост

(1) Подаци везани за мјере заштите свједока до којих се дође у току обављања службених дужности везаних за мјере заштите свједока, представљају службену тајну.

(2) Суд или тужилац ће упозорити лица присутна на саслушању или лица која сазнају такве повјерљиве податке у току својих службених или професионалних дужности, да је неовлашћено откривање таквих података кривично дјело.

(3) Од лица која врше службену дужност везану за мјере заштите свједока и која сазнају податке из става 1. овог члана, се не може тражити у било у којем поступку (пред судом, трибуналом и сл.) да достави било који документ или открије било какав садржај везан за те податке.

Члан 25.
Пословник о раду

Пословник о раду који обезбјеђује одговарајуће кориштење мјера заштите свједока предвиђених овим законом и који гарантује да ће се свједоцима дати и други адекватни видови заштите или збрињавања, као што је то предвиђено одговарајућим законима Републике Српске, доноси Врховни суд Републике Српске.

ГЛАВА IV**ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 26.****Примјена на кривичне поступке у току**

Овај закон, се сходно примјењује и у оним кривичним поступцима, који су у току у вријеме ступања на снагу овог закона.

Члан 27.
Ступање на снагу овог закона

Овај закон ступа на снагу 1. јула 2003. године.

Број: 01-449/03
28. мај 2003.године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине
Др Драган Калинић, с.р.